

САҢА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТӨН ТАХСАР

2004 сыл

Атырдаах ыйын

10 КҮНӨ

ОПТУОРУЧНУУ

№ 96

(9157)

САҢА БАЛЫЫ ҤАҢА БАСТАКЫ ОҕО КҮН СИРИН КӨРДӨ

Икки оторой-моторой уолаттар кэннилэригэр ийэлээх аҕа баҕарбыт баҕа санаалара туолла, кырачаан киһи бэбээрбитинэн күн сиригэр көрдө, сир ийэ биһир кийинэн, нарын-намчы кыыс оҕонун эбиллэнэ!

Атырдаах ыйын 5 күнүгэр улуустары киһи балыыһа акушерской отделениетын саҥа комплексыгар аан маҕнайгынан төрөөбүт кырачаан киһиэхэ үөрүүлээх быһыыга-майгыга бу дойдуга кэлбитин туһунан докумуону туттарып, олох кизит аартыгар алгыс тылын аҕаары ыйылына. Улуустар доруобуйатын харыстабылын историятыгар биһир каро-бэлиэ дата эбиллэнэ. Ол курдук, от ыйын 31 күнүгэр күнүс 14 чаас 40 мүнүүтэс "Чурапчы салинныаһын олохтоохторо Гликерия Архиповна, Гаврил Борисович Дьяконовтар дьиз кэргэннэригэр кэтэһилээх кыыстарга саҥа балыыһа бастааһын күн сиригэр көрдө. Гликерия айылбатан анаммыт ытык изиин толороругар, ийэ буоларыгар көмөлөспүт, кырачаан киһи орто дойдуга кэлбит олохун аан бастаах дыкты түгэни айхаллаабыт, сылаас ытыстарыгар харыстыы түһэрэн ылбыт дьоннорунан урдук категориялаах акушерка А.Г.Кардашевская, урдук категориялаах медсестра Л.М.Лазарева, врачтар В.К.Титова, Н.Э.Гоголева, санитарка А.К.Барашкова буолаллар эбит.

Эдэр ийэ кыһынаан этэһигэ буолан, оҕо уонна ийэ биһиргэ сытар палаталарыгар биэс хонон, дьизлэригэр тахсар ураты күннэригэр улуус балыыһа И.Н.Аммосов, улуустары гражданской турук аҕаатын сүрүүү (ГТАС)сэбидиссэйэ У.Н.Атласова, "Сахателеком" АО Чурапчытаагы филиалын директора С.Д.Васильева, киһи балыыһа кылаабынай врачын э.т. А.И.Коркин, киһи балыыһа отделениеларын сэбидиссайдэро, акушерской отделение бары үлэһиттэро кыттыны ыллылар. Бу күн уугуйан буккуруу сытар кырачаан киһи уонна киһи төрөөлүттэрин, эйбэс эбэтин, амарах санаалаах, үрүг халааттаах аанналар ааттарыгар эбэрдэ тыл элгигэтэ этилиннэ, баҕа санаа бастына аанна.

Үөрүүлээх түгэни улуустары ГТАС сэбидиссэйэ У.Н.Атласова аста, кыра киһи Россия гражданина буоларын бигэртээр регистрацията ытта. Бу 100 сыл устата харалан сытар докумунуга ийэлээх аҕа илии баттаатылар. Ульяна Николаевна Гликериялаах Гаврилы эбэрдэлээн туран, кырачаан кыыс күн

сиригэр көрдүгэр туһунан сибидистилистибэтин туттарда, төрөөлүттэр кыыстарын Ангелина дьиз сүрэхтээбиттэрин иһитиннэрдэ. "Оҕо этэһигэ сырыттабына биһизмэ түргэнигэр ааһар диһилэр. Сотору каминан эһиги оҕоһу туттан сүрдээх миннигэс "ийэ", "аҕа" дьиз тыллары истизэхит, оттон киһи иннигэр оҕуола кизэн аана арыллыаҕа, улаатан үөрэнэ, үлэлиэ, ыл буолуо уонна эмиэ күн сиригэр кэлбит дьахтар аналын толорон, ийэтин курдук оҕотун докумунун тутуоса", — дьиз ийэлиин истиг тылларын эбэрдэтин түмүктэтэ.

Салгы улуус балыыһа И.Н.Аммосов эбэрдэргэ, бары мустубут ылдыгытарга туһаайан ыллыктаах этин оҕордо:

— Үгүс калуэна салайааччылар, И.П.Листикова саҥалан улуустары саҥа балыыһа тутуугар элбэх үлэни ыйтыбыт. Улун кэм устата ымы оҕосто сүлдүүбүт баҕа санаабыт туолан балыыһа бастаах уочарат үлэс кимрэн, үлэһитигэр-хамнаскытыгар улахан чэлчэтин оҕоһулунна. Аны былаанга балыыһа иккис уочарата баар. Быйылгыттан үлэ саҥаланнаҕа. Президенттэ Чурапчы улуунун социальнай-экономическай сайдыытыгар сүрдээх үчүгэй ыйаах таһаарбыта. Бу ыйааха олохуран биһиги программа оҕорбуппут, онон 2008 сылга дьиз тугу үлэлиэхтээхтэ-хамсыахтаахтэ биллэр. Ол курдук, быйыл улууска үс саҥа оҕуола үлэс кимрэрэ былаанналар. Онон үчүгэй дьиз-үчүгэй оҕолор үөрэнэхтэрэ, эмчиттэр саҥа, сырдкы балыыһага үлэлиэхтэрэ, клиентэри кытта сыһан тутуоса. Байэ икки ардыгар сыһан тутуосабына үлэ-хамнас үчүгэй буолуо.

Аҕыйах хонуктаарыта республика бастаах президентэ М.Е.Николаев Чурапчыга Өлүөнэ уута кэлитин хонтуруоллаан, дьону-сэргэни кытта көрсөн кэпсэтин барда. Киһи үү сүөх сиригэр дьон олохсуйбат дьиз эттэ. Онон дойдубуттар үү кэлитэ нэһилиэһинэ эбиллэһитигэр эмиэ оруоллаах. Улууска биһиги бизэргэс түмүгүнэн 19600 киһилээхтэ, 20 000 нэһилиэһинэ, аһары барыаха наада. Эдэр дьон хайаатар даҕаны кырата 3-4 оҕолонуктаахтар. Оннук буоллаҕына Чурапчы инни-килэһинэ, сайдар кэскилэниэ.

Чурапчы куорат буолуохтаах. Нэһилиэһинэ ахсаана элбэхтээх, благаустроеннай дьизлэр баар буолуохтаахтар, асфальт онгорор завод аһылаары турар, бу күнүн үлэс кимриэхтээх. Барыта бэйэбит кууспунан, кимтэн да тугу да көрдөөбөккө

үлэлиэхтээхтэ. Бу саҥа балыыһа дьизин таһа көрүөктэн эри-эккэс буоларын туһунан эһиги, тустаах үлэһиттэр, туруулаһахтаахтэ, — дьизэ уонна эдэр ыйлары кыра кыыс оҕо төрөөбүтүнэн эбэрдэлээн туран улуус дьаһалатын аатыттан бэлиэ сүрүгү кытта харчынан биризмийэни туттарда.

Дьяконовтар дьиз кэргэн аҕа балыыһа Гаврил Борисович "Сахателеком" АО Чурапчытаагы филиалыгар мониторинг үлэһит эбит. Тэрилтэтин аатыттан филиал директора С.Д.Васильева эбэрдэ тылы эттэ. Гаврил үлэтигэр үгүс суобастаахтык сыһааннаһарын, кэтэһэн үөрэнэрин, иннигитин кэскиллээх үлэһиттэрэ буоларын билгэлээн туран, коллективин аатыттан сэмэй бэлэһин туттарда.

Салгы биһиги улуустары дьахтар танаратынан ааттанан сөптөөх улуус бочуоттаах гражданина, урдук категориялаах акушерка, ССРС доруобуйатын харыстабылын туйгуна, Россия бочуоттаах донора, улуус дьахталларын ийэлэтэр ийэ М.Г.Эверстова кэс тылын эбэрдэргэ туһаайда. Кырачаан Ангелина төрөөлүттэрэ күн сиригэр көрөллөрүгэр симнаҕас илиилээх акушерка Мария Гаврильевна үлэһит кэмэ эбит. Онон хас даҕаны калуэна махталын ылан ылбыт эмчит баҕа санаата туолан, саҥа дьиз-үчүгэй кимрибүттэригэр үөрэн-көтөн туран, саҥа балыыһа тутуутун историятыттан ахтан ааста, 45 сыл устата үлэлибүт эргэ дьизин иһирэх тылын аһына, эбэрдэри эбэрдэлээтэ уонна родильнай отделение аатыттан анал бэлэхтэри туттарда.

Кыыс оҕолонмут аҕа Гаврил Борисович бу үөрүүлээх күнүгэ маҕан халааттаах аанналарга махтанан туран бэлэх биһэрдэ, оттон эдэр ийэ Гликерия дьахтар аналын толорон кыра киһиэхэ күн сырдкыгын көрдөрүгэр көмөлөспүт акушерка-тыгар, врачтарыгар бэлэхтэрин туттартаата. Сахалыы сириттэ туһунан мустубут ылдыгытар арылаах алаадылаах, саламааттаах остуол тула мустан кыра киһи олоҕо кэрэ, сырдкы, ыраас буоларын туһунан үөрэ-көтө сэлэргэстилэр, эдэр ыйла баҕа санааларын тирэтилэр, өйдөбүннүк хаартыскада түстүлэр.

Галина ГОВОРОВА.

Хаартыскаларга: Дьяконовтар дьиз кэргэнтэрин эбэрдэлээһин түгэнигэр.

СПОРТ

ОҕОЛОРБҮТ СИТИИИЛЭРИГЭН ҮӨРЭБИТ

Атырдаах ыйын 1 күнүгэр саҥалан Польшага дубаака Европа чемпионата буолан буга. Бу улахан күрэхтэһиигэ биһиги Сахабыт сириттэн аҕыс оҕо баран ситиһилээхтэ кыттан кэлэ. Ол курдук, 1991 сылга дьиз төрүүх оҕолорго Чурапчытан Рена Ноговицына I миэстэни ылары ситистэ. Рена Европага иккис төгүлүк чемпионнааһына буолар. Эмиэ бу састаах оҕолорго Дьокүүскай куораттан Саина Дегтярева II миэстэсэ тигистэ. Күрэхтэһии саамай кыра кыттааччыларыгар, ол эбэтэр 1994 сылтан аллараа төрүүх оҕолорго Чурапчытан Алина Собакина II, Булу куоратыттан Туйаара Евсеева III миэстэлэргэ таһыстылар. 1988 сылга дьиз төрүүх уолаттарга Чурапчытан Степа Данилов IV, Дьокүүскайтан сүлдүүх дубаака мээстэр Гера Стручков VI миэстэлэри ылары ситистилэр. 19 састаах кыргыттарга Чурапчытан Наташа Шестакова III буолан. Аан дойду дубаака федерациятын мээстэргэ нуорматын толордо.

"Түргэн дубаака" Европага бастыыр иһин күрэхтэһиигэ Рена Ноговицына II, Алина Собакина III миэстэлэри ылан, үөрүүбүтүн өссө үрдэттилэр. Ийинэ тынан, оҕолорбут Саха сиригэр сэттэ мэтээллээх, кыйаһы көтөлөөх кэллилэр. Бу улахан түһүлгэ кыттыбыт дубатчыларбытын ситиһилэринэн истигник эбэрдэлэһит итиннэ иннигитин да дойдубулар аатын үрдүктүк тутан, саһаттан-саҥа кыйаһылары аҕаалларыгар баҕарыбыт.

Николай КЫЧКИН, дубат тренерэ.

Созотуолка

САҢА ҮҮТҮ ТУТАР ПУУННА

Болтоҕо улуус биһир улахан нэһилиэгэ. Манна командировкага сүлдүн үүт мугутаан манар ыйыгар үүт тутар пуун үлэтин билсистибит. Пууну хаһыс да сылын Г.М.Слепцова салайан үлэстэр.

Быйлыгыны буолбатах, быйыл саҥа үүт тутар пуунга ыйдаран тиийэбит. Дьиз маһын, тутуутун атын да матырыйаалларын уонна оборудованиеларын "Чурапчы" кооператив уйумут. Тутуутун нэһилиэк олохтоохторо бэйэлэрэ биригээдэ тэрийэн ыппылар. Дьорус эрэри, барыта бары орун онугар, нэһилиэккэ сөбүгэр пуун.

Күнгү 3 тонна үүт тутулан, сойутулан Чурапчытаагы киһи заводка барар, ол иһигэр бастаан утаа сорсо, 7-8 центнер курдуга, үрдүк көрдөбүллээх мугудайдаагы ас-үөл комбинатыгар эмиэ туттарыла сүлдүүбүт. "Мугудайга барар үүт бу кэлин тохтоон турар. Онон үүт бүтүннүгэ киһи заводка ытыллар", — диһир Галина Михайловна. Икки сойутар емкостар (охладители) турбуттарыттан биһэр, ол эбэтэр улахан 1,5 тонна үйүктаах.

Пуун быйылгы осонгога үлэтин муус устар ыйтан саҥалаабыт. "Дубаардаһан барыта 114 киһи итиннэ 3 бааһынай хаһаайыстыбата туттарар. Үгүстэр от ыйыттан эрэ үгэһээн туттараллар. Оттон бааһынай хаһаайыстыбалара үчүгэйдик туттара иликтэр, сыл ахсын хойугуулар. Саамай элбэх үүт таатта үрэбин үгүс олохтоочулартан аҕааллар. Онно сүөһү да ахсаана үгүс", — дэһнэ.

Быйыл үүт туттарыыга улуус үрдүнэн саамай кизитэһиннээх, ол эбэтэр 8000 тонна былаан ылылыбытыттан, болтоҕолор ирээттэрэ — 395 тонна. Итинтэн бэс ыйыгар 63 тонна тутарылыахтааҕа 64,2 тоннанан толоруллубут. От ыйдааһына 101 тонна этэ, ол 89,2 тоннага тиийэн, былаантан аты тахсыбыт. Оттон улуус от ыйыгар 1711 тонналаах, бу ыйдааһы былаан 1923 тоннанан толоруллан, графиктан хаалы 212 тонна эбэтэр бу сорох нэһиликтэр бүтүн сылааһы соруудахтара.

"СО" корр.

**"РОСГОСТРАХ" ПОЛИСТААХХЫН, ОЛ
ААТА - КӨМҮСКЭЛЛЭЭХХИН**

Билигин үгүс мөхүөрдөөх ырыына
ууслуобуйатын хэмигэр, билигин сар
Сынгы олохпугар төһө эрэллээхпи
тий? Олох обургу араас охсууларытга
төһө көмүскэллээхпитий? Бу айытык
бука, хас биирдибитин таарыйара чх

Сэбизскэй кэмгэ киһи барыта олох араас очуруттан страховкалаах, ол эбэтэр хайа эрэ өттүттэн көмүскэллээх буолара. Оттон билигин хайдабыр? Онон страховкалааһын ханнык көрүгүгэрээ баарын билсэ "Дальнай-Востоктаагы Росгосстрах" ХЗО Саха Республикатынаабыр управлениетын Чурапчытаабыр филиалыгар биир тиийдим. Начальнигынан Гүрий Гурьевич Филиппов үлэли илорор эбит.

— Билигин государственная страховка туруга хайдаабы?

— Страховка олохто наадатын дон соччо өйдөөбөт. Быйыл ОДХХ тэрилтэтэ, пенсионнай управление, киин балыйа уонна бэрт абыайа чааһынай дон эрэ страховкаланылар. Сыды-былга буолбут түбэлтэ кэминтээн, СР Правительствотын Председателэ Е.А.Борисов "Улуустар дьаһалталарыгар бюджетнай тэрилтэлэр бийдыккын-дуолларын страховкалалларыгар бюджеткэ салгыы үбүлээһини көрү" дигэн иһааһыннаах уураага тахсыбыта. Уоттан, баһартан сэрэхтээх буолар түһүтэн оһуолалары, ба-

дыһалары уо.д.а. общественной тэрилтэлэри
страховкалыыр хайаан да наада. Хомойуох
илин, быйыл улуус бюджетыгар манны үп-харчы
көрүлүмбэте.

— Страховкалааһын ханнык көрүнгө-
рэ баалларый?

– Манна бага өгүүнэ страховкалааһы араас хөрүнгэрэ бааллар. Ол курдук, ол-бүһүлхтөн, бытсөй, производственной трамвлартан страховкалааһын. Дыкени-уоту, малы-салы, тарилталэр баайдарын-дуолларын эмиз страховкалыбыт. Холбоур, чааһынай предпринимателлэр, рынскот, моданыннар кирих-тэрин сөп. Билигин баһаардар, уруу наһаа элбэх. Өскөтүн маньаха тариата биһизэ страховкаламмыт буоллагына, туораттан көмөкөрдөсхөккө эрэ, ол нөхөтүн биһигиттэн төлөгүн сөп.

Осгуулаа оёолорун страховкалааһын баар. Страховой тарига 1 бырыһыаннаах. Ол курдук, оёолор 100 солкубай бызран страховкалаах-хына, оёоллор эбэтэр кыратык эмит энэйэр түбэлтэтигэр 10000 солк. дылы тиийэ төлөттөрүөхүн сөп. Страховка харчыта энэйи төлө ырааканыттан көрүлгөн төлөнөр. Улахан киһи 2 бырыһыан тарифтаах страховкалаанар эбэтэр үсүнүгө 200 солк. Страховой сумаата 10000 солк. Биир итинник гражданский эппиз-тээх буолуу страховкага баар. Манча күннэтигарахан, киһи доруобуйатыгар күтүллээх үлгэз сүлдээр тэрилтэлэр дьоннорун баа

өтүгүнөн страховкалыктахтарын сеп. Өлгөн көрүбүз, тутуу объектарыгар, баһазарнай депожа, мастарыскыйдарга, электро-уюу, убабас отугу кытта үлөзгөчмилри. Сотурутагыта киин балыһа таас корутуун лифтерин страховкага бу корутуун хайаан да билюккөзүлэр. Өссө тыа хаһаайыстыбатын страховкага баар. Өксөтүн хайа эмит бааһынай хаһаайыстыба ыс-пыт бурдута үүмүтүрүнө, страховкагаз түбөлүтүгүр мочото төлөнөр. Сүөһүнү, сылгыны биирдирилээн киллэрэрбитин боллуттара. Сүөһүнү 100% барыгын киллэрэр буоллаһына арз страховкалыктаахын сеп. Онон хаһаайысты-балар баар сүөһүлөрүн, сылгыларын барытын киллэстектигирин наада.

Бага отунан страховкалааны таһинан булгунуу страховкалааһын баар. Холбоор, автогражданскай булгунчулаах эллиитинэс. Быһага, автотранспорт страховката булгунчулаах страховкалааһынга киирэр. Маны быһаардахха, өсөтүн массыына суолпарын буруйлуан атын киһи эмсэҕэлээбит эбэтэр атын хоромнуу тахсыбыт буолуоруна, страховка эмсэҕэлээбиккэ төлөнөр. Ол аата үһүс киһизикэ эллиитинэс дэнэр. Бу үһүс киһинан икхис атын массыына, сатыны киһи эбэтэр олорсон иһэр пассажир буолуон сөп. Суолпарга бэйэтигэр, массыынаһыгар төлөммөт. Суолпар бэйэтүн уонна массыынаһын страховкалаатын бабарар түбэлтэттигэр, бага отунан страховкалааһын көрүгүн талаар.

Бийлал, булгучуудад страховкалахын керүгэр эхсэдэгэбит 10 хийгээд үүнэ 4 тэримтэбэ төлөбүр олохулунна. Пассаждарга автогражданский булгучуудад элжитимизтээх страховка керүгэр тахистар хайдан да киригээхтэр. Билигин турууган страховкалахыт тахист суобун кэрнэтэ. Тахистар страховканалларын ГАИ - дар хонтурууллууллар. Бу Федералнай ороон ирдэбилэ.

Эмнээ Сэвдээсийн бичээсээс хамгаалж уурддрын аргаар страховка харуулж байлаа. Холбоотой, "Сэвдээсийн" үнийн "Смешаннай" дээрээ. Онууха 1992 жил тохуушуу 1 хүнгээр дээрн онгоцуулбуха төлбөртүн компенсациялыбыг. "Ритуальный" страховканы 2001 сьлтан бэтгэх талуубут. Баларга урууку төлөхүн тулунан сибидизлэстийбэлээр сүх да буоллазына, пэр-онинан төлөхү оигорабул.

Косторун кудук, страховкалааһын эрөөс көрүңэ баар. Ону дын билээн-көрүөн илээдэ. Билиги компаниябыт Россияга саамай бодонтнэра. Урукку "Росгосстрах" правопреемнига буолабыт. "Росгосстрах" 80 сыл устата үлэһээн кэлбит историялаах. Филиаллара хас улуустар ахсын бааллар. Түмүкнэр, дын сар-сынгыларын тулугар эрэллээх, кэмүскэллээх буоларын тулугар билиэхэ кэлэн страховкала-наллыныгар эрэллээбит.

А. ВАСИЛЬЕВА хэлсэтгэ.

Үйлэгрин тухарь үгүе суобастахтык үлэлзэбит, күүрээнгээх түмүүлэр күрүлгэннэрин үөһүнэн ааспыт, үлэни чизэ, хайбал уонна геройство дыһалатынан ааһан, олохторун мугутуур сыала оҥостон, күөсэйэр күннэргэ аспыт үйэни кытта алтыһан ааспыт астыйбыт баттактаах, арыҥаҥа сыбарыҥнаһан хаамар, тыһын быһаҕаһынан тыһынан кыһыкынаа сылдар дьон барахсаттары кытары кэлсэттэххэинэ өйүгү-санаагү өрүкүдэр, үлэ үөһүгэр, олох ортотугар, ордуулар уобунан олоһон ааспыт, алта орденнаах Ленинскэй комсомол ыһгыар ыһыгыһынан ыһаан-туойан сылдыһыт ыраас халлааммыт арыллар, үгүс муньахтар, үөрүүлээх суб-уотунньуктар күргүөмнээх күрэх-тэһиллэр илэ-чааһы тиллэн кэлэллэр, инники сирдээн илдьэн иһэллэр.

Үүтэй да буоллаба, уулугуран ууйбатах оёо савастыгыр, арчыланан айманыллыбатах айар-тутар кэммитигэр алтыһан ассыт: атас-досор, аймах-билэ дьоммутунуун ирэх-хоро сэлгэгээр, истинг тыһынан хэрсэтиһэр.

Саамай карэхсэбиллээрээ баар, ахтан аһарылым күрдүк, арымча хаамар буолбут, ааспыт үйэ атыр-быт үлэһит дыоно халан даҕаны сугара, кэксинэ-кэмиринэ, хил эрэ күһэҥнэнтэн хоргута-хомойо, өлө-бүстэ өһүргэнэ сылдьыбаттара, наар дыон үтүөлүн кылта дойдордоспуттарынан, киһи кэрэмэһин карэхсиин көрбүттэрин, киһилэр үтүөлэринэн, сүбэлэринэн киһи буолбуттарын, үрдүк кирбиилэри тиспиттэрин үөс-көтө кэпсидилээ.

Онук дьоннортон, ордурут то-
бохторуттан, саханы сарбийбыт
көһөрүллүү идээнииттэн тыннаах
хаалан, улахан олобу олорбут, оё-
уруу тэннптит икки эмээхсин тулунан
иһирэх кэлсээмин истин дуу сэргэх
дьонум-сэргэм...

Кинилэр алта уонча сыллаахыта, устуу-түүртүү ыал дукаахтаһан олоһор, түөрт уон түөрт дьигиттэн күөх туруо унаарыйан тахсар Тахсыбыт арданга" дигэн кылхоз бөлүөлөгэр, Элдэххис оскулатыгар, үтүөкэннэ: учуутал, кэрэмэн-кэрэ киһи Ани-я Гаврильевна Ноева -Габышеваҕа рэнэр кэмнэриттэн сабалаан бордослуттара. Көһөрүллү сыл-ныгар оонньооботох оҕо саастара уобуйаларын төһө да айгыраппы-иһин, дьонго сыһаннарын, хо тапталларын, үлэҕэ дьулуур-ун уһаарыллыбыт болуо тимир-һуопэли буһарбыт-хатарбыт

этэ. Уончалаах ободообор араа обур-
гу, дыбас-кыра бэйэлэрэ, үгүмэн
үгүтү үмүрүппүт үлэлэрин-хамнаста-
рын туһунан тугу истибиллини, арды-
гар көрөн аһарыт да түгэннэрбигтэн
кэспин араа...

Елена сэтгэ обону кытта бииргэ минтлилбитэ, Улахан кыыс аатыран, үс атахтаах төгүрүк остуолга талах олопполуунан салганаан туран, сайыгыгы өнгүрүк күлээска көмүлүкөк олохко биэс кили өйүтүк оигорон, буһаран-хатаран, лөллээскитин кытта табис-тэпнэгэ уорка кэрэнэн улаал-

"ӨНДӨ

Мария алта оюлоох мал иккис кыыстара. Ыанньыксыттыыр ийэлэрин кытта тэҥгэ сылдьан, ынах атаҕын анныттан урук күнү өндөйө-күрөн үөскэбит оёо. Кини 1963 сыллаахха Эрилик Эристин аатынан колхоз киинигэр, Дирингээри арыс собуутугар «иэрэн үт анализтаан үтөлүн сырыттарына, Минусинскайга үөрэнэ сылдьар дьүөгэлэрэ Елена уонна Таяна сайын дойдуларыгар кэлбитэрэ, күлүн үөрэхтэригэр Машаны илдьэ бараннар, биер сыл собууру дойдуга үөрэнэн кэлэн, (оччолорго Өлүкүмэттэн ыраах бардахка) собуру дойдунай» ааттанара). Дирингээри арыс собуутугар лабараньан, маастар «омолоһооччу-тунэн, Елена Дмитриевна "уга илиитэ" буолан, сүүрбэ арыс сылы быһа быстыспакка-арахсыспакка бииргэ үлэстэбиттэрэ.

Елена Дмитриевна Илларионова бу собуokka маастар дуолунаыгар биир идэ5э, биир үлэ5э, биир дыа5э отут биир сыл устата үлэсэн, кырдыар саас сынналангар тахсыар диэри, коллектива үлэ5э куоталаһыга хотторуу тэмэлэтүн билбэ-тсэбэ.

Ол күрдүк санга собуот дьыгэ 1982 сыллааха үлэҕэ кириэр диэри, баара-сура бөлүөйэх үлэһиттээх коллектив; Чакыр, Хайхаспыт, Хардар, Холтобо, Уорба, Малдьахсы фермаларыттан кэлэр үүтү, сүөгэйи барытын тутан, күнгө үстэ кэлэн араа-рыллар аһыс тонна үүтү күн ахсын эрийэн, шлох үрдүгэр турар, уон алта бөтүөн сүөгэй кириэр "коробкаты" күнгө иккитэ 85 кыраадыска диэри ордуһун таһааран, түөрт мээ-түөрт диригинээк бадыбаалга быанан

сойгон киллэрэн-таһааран, сойгутан буһаллара-хаталлара. Күн ахсын, очолорго 25 кг кимир истэх мас дьаһыкка, күнтэз иккитэ арым тап-тайан булууска киллэрэллэрэ. Манна барытыгар илии ыарахан үлэтэ буолара, таачыка буолуохтасбар салааска да суоҕа. Тааралыын, арымынын отучча киилэлээх арыыны көтөҕөн мадьаһытан уулу-бадарааны ортугунан булууска киирэллэрэ.

Оргүйбүт үү паарынан аан түманынан будулуйар собуоттан эрэһинэ салпыкылаах, хопто маҥан хала-

РЭЙ ЧУ

[illegible]

Сорохтор багар өйдүөхүт сүөбэ, "тобо эбэһэстэлине собуокка хат дахтар үлэлиэктэх үтүнүй? – диэн кит. Оттон собуокка бастаан үлэли кэлэллэригэр Еля да, Маша да мыйлар оҕолоро этилэр эбэст. Билигин Елена Дмитриевна Илларионова 6 оҕо күн күбэй мийэтэ, Мария Андреевна Пестерева 7 оҕолоох, "Ийэ Албан Аата" орденнаах ытык ыал мийэт буолаллар. Хата иккиэн уту-субуу оҕолонор буоланнар, собуоттары туора илигэ туттарбаха бэйэ-бэйэлэрин солбуйсан маастардааннар, салатаны үгүс түбүккэ түһэрбэтэстэрэ.

1962 сýлтан субуокка киирэн лабораториянан үлэлзэн 10-тан тахса сýл устата итинник ыарахан үлэ түбүгүн тэбис-тэгинэ үлэстивит үтүө дүөгэлэрин Мария Кирилловна Корякина, Григорий Протодьяконов, 17 сýл оробуочайдаабыт Дмитрий Яковлевич Аммосовы үтүө өйдөбүлүнэн, кэриэстэбиллээктик ахтан-саңаан ааһалар. 1986 сýлтан киирэн оробуочайынан үлэтин сýлдүн олохтон туораабыт оолорун саастыылааба, Саня Николаева үлэбэ үтүө сыһыанын, көрсүө-сэмэй бэйетин кэриэстинилэр, олох олоб-ботох, оёо төрөппөтөх хомолотун хомойо-курутуя кэлсирилэр.

Эмзэхингэр 16 снл угата, санга
субут туллуур дхари олус на-
хан усунубуйаба үлэлзэбит кэм-
рин кэмсинэ-кэмринэ кэлсэбэл-
лэр, тэтгэртүн ол кэмнэргэ олус
күрэн-хааран үлэлзэбитэрин, Рос-
сияба икки тегүл мизэстэлнэ снхд-
убыттарын, 1970 снллазоха, үлүү
Ленин төрөөбүтэ 100 снллаах
үбүлүүрн көрсэ "Коммунистический
үлэ коллективын" үрдүк аатын м-
быттарын, X-XI пэгилетка социали-
стический хусталаһынтыг кыйлы-
лааха, 1973—1978 снллара оройлгон

1073...

ардыларыгыр ытылыбыт куоталаһы кыйыһылаах коллективин урдүк аатын ыһыктыбаха олорбуттары, 1967 сылга ССРС тэриллэбитэ 50 сылын көрсө икхэн коммунистическый үлэ ударнигы урдүк аатын ыбыттары, Елена Дмитриевнада 1982-1983 сылларга РСФСР-га социалистическый куоталаһы кыйыһылааһынан тахсыбытыгар харчынан бириэмийэ тутарыллыбытын, "Үлэҥ килбизин иһин" мэтээлигин, "Социалистическый куоталаһы кыйыһылааһа" эһагынан наһараадаламыттарын үөрө-көтө аһыннылар.

1982 шалхаах нэвчилсэртэйг бастагчид газрынх нь итгилдэр, улахан электривчсэй кванталах сүэгэй нмдэр, сүэгэйг септөөх кираадиска дээр оргууан, пастеризациялаан тагаар, үгнэ туар молокотантан сүүрэн түгэн тохоло, толорон бизрингэ сүх үгэ түбөрүлгэр электривчсэй саллэрзотэр тууруулан "күвөөз каллуг" сага санаммыттар. Биз киби оннугар икнй кочегар көрүлэн сэтгэ кибилах "смилинэй" коллектив була түсүүтэрэ. Мэксиньик дүзэн дизели үлзүтэрэ, сага тууруулуубут оборуованиелары көрөн-истэн үлзүтэр кибилин Елена Дмитриевна кэргэнэ Василий Дмитриевич Илларионов үлэли кирибгэ. Кнн техникаба улахан дьобурдаах, хара үлэни кийахотор буолан илин күүнүнэ толоруллар үлэ, дьахтар сүгэр-көтөгөр ирээтэ лалга чэмээбгэ. Ол эрэри ити механизация, тийэр-таһар тэриллэр күн бүгүнтэр дээр солбуулбаага үлэли тураллар. Онон собууска сонгоммут илин ырахан үлэст соторунан хөдөр чинчигэ сүх күрдүк.

Москва хурдус сиргэ тийгэммин "үлэ харыстабылын" үрдүүс курсугар үөрэмминпин өнгөртөдөрбин дабаны охуула ололо, олооростоох дыахтар, улахан эр киби тэһүү катобух-тээрин, почта үлэһигэ үксэ дыахтар буоларынан хас иилэлээх баһылыкка олоһулууктаадын билэр гына үөрэ-тэннөр арын собуотун туһунан аҕа-нектарына, атыннан да ааспахтына салла саныбын, санааргынар курдуктун. Биир эилт инжөнөр дуу, санааны айдымны рационализатор дуу илһи ыардан үлэтин чэпчэтэргэ со-румматтарын, үгүөнү олоһордох-торун сөбө саныбын, сүөргүгү кэрэбин.

Ханык багавар коллектив тутай үлэнитэ, утун сэлхэргэ салайан-дэһэйэн олорбут кийн, тэриэгэнтитэн тэхсэл багарыгар булбутун, муспутун эрэлээк илһингэ хааллардагына, ситиспит жарбимтын таһымьтан түнэрбэг солбудайыкка тутардагына үйэтин пухары уорөкөтө сылдьар, жэн тутта кэксипир кыактанар.

Ол курдук, Дирингизази арым ообуонугар билигин үлэниир маастар Александра Николаевна Родионова 1984 сыллаахха оробуочайынан кириэбэтигэн, сүүрбэ төгүрүк сыл устан ааста. Оттон анал үөрэхтээх технолог-лаборант Еддогия Николаевна Павлова 1985 сыллаахтан күн бүгүнгүр дьэри үгүө сүлбэстэхтик, ыраас сүрүбүтүн, сэмэй майгытынан бар дьонулар ытыктатан үлэни-хамсы сылдыар. Собыут дьобус коллектива үлэни-хамнаһы аллах ат уорбатыттан аллара түһэрбэххэ, наставниктарын кэниилэриттэн уонтан тахса сыл устата үлөлөһөн кэллэ. Билингики курдук үлэ-хамнас көстүбэт, үп-тарах хантан да киирбэт кэмгэр, избиликтэрин дьонун - сэрэгэтин үлүһээн-аастаан, "мал усуну мыллыаха" туруктаахтык тутан овороллоруттан үөрөппүт-такайбыт, үтүө үлэниит оморбут ыччатырыттан эмээхситтэр барахсаттар, улууска үчүгэй ахсаанга сылдыар коллективы салайан-дьаһайан сылдыалларыттан хилин туттан, бэрэ көтөһүллэн кэлсиһиллэр. Үчүгэй дьон туһунаан кэлсиһир бойоту тусла үөрүү, дьол буолуола диң. Ону сагаан кэлсиһир эмээ дьол.

(Бүгүтүн 3-с стр. көр).

(Бүтүүтэ. Иннин 2-с стр. көр).
Кэпсэтиибит бүтэнигар, улууска
оһуулар тыа хаһаайыстыбатын бо-
дуууксуйаларын астаан-уөллөзүн
лаарар, батарар баар-суох бас-
г үлэлээх производствений тэ-
лэтэбит — "Чурапчы" кооператив-
теран үлөһиттэрэ Елена Дмитриев-
Илларионова, Мария Андреевна
стерева бу кооператив генераль-
директора Андрей Тимофеевич
овицын сайлайар коллективын,
офкомун аатыгар барба мах-
лаларын, аман алгыстарын
риэрдэргэ көрдөстүлэр. Мах-
лаларын сатаан суруйбакка, сыл-
гарын устата олус моһуогуруннар,
лабдалы сатаан, билэрдии миэхэ,
луоха сүөһүлээх-аастаах дьон
аһыһыттан "Роса" бытыылкатыгар
т.кэһимлээх, ала ардабы аныннар,
мир сизиннарин ситээн кэллилэр.
тэ ый устата "амтана ааспыт" мах-

"Бийыл кулун тутар 15 күнүгэр 24 хонуктаах путевка бизэсүн, "Алаас" профилакторсийга ыштан сынны аптыттарыгар, үйэлэрин үтүө кэммин аанабыт, үлэлээбит тэрилтэлэрини "Чурапчы" кооператив дьялалатыгар, чуолэан, Андрей Тимофеевичка, былыр үйбү үлэттэн туораабыт, оотул улуугар да, баһыгар да олоруллаллара аастыт дыону чьестээн-хааннаан, умнан-тумнан кабиэспэккэ аас бырааһынньык аксын азан-аастаан ыгыран, мазаны ыалдыт огос-

Дээ, ол тийгбит "Алаастарыг" икки хонж үннийтэн олорор хосторо, сытар оронноро бэрхэт бэлэмнэнэн, "уух аатгах тойготоро дуу, хотутгара дуу элэр бууллахтарай" дээн профилакторий үлэйнгээр бэрхэ сэрхэнэ-сэрбэнэн, дээрханан олордохтогтоон үлээн оло сага мүн эмэ.

Бүрүлүмүнө даңганы, "кырдыар са-
ас - жырымс мунга" деген далалга да
этиллиэ дуо? Үлэттэн туораабыт,
үтүөтү бүтүт кийи диэки хайыһан
көбүк хайааһыһаах талыһа аты

Оо, салайааччы барыта Андрей Тимофеевич курдук кырдыгастарын "кыйыл кемүс" курдук тутан, кинилэр барыа махталларынан, аман алгыс тылларынан үс күтүн бөөбөгөтө сындыар дьоммут үнө-үкүдү тураллара буоллар нийм... Оччоно сир түнүктэрэ, сээркээн сэлэнниттэрбит өркөн өйдөрө үүнэр ыччаттарыгар үкүлэр тузаны бериллэ, нитиллэ туруох этэ.

Салайгаачны буолуу кэмнэх-кар-
димнэх. Кини кэхтэр кэмэ кал-
лэбинэ "олорор мугуккун" кэрдиммэ-
тэх буоллаахына – дыһунт. Үгүс киһи
өйдөөтөр диэммин Өндөрөй үтүөлүн
капсаатим.

А.АММОСОВ.
Диринг.

УЧИЛИЩЕБЫН БИЛИИ, ДОБОРДОЛУУ БИЛИГЭР, ПУШКИН
ЛИЦЕЙИГЭР ХОЛУУБУН, (СЫРДЫК ОЙДОБУЛУН ХЭРИ)СТИИБИН

Улуу Ойуунускайы батыһан революция бастагы ырыаларын сахалы тылбаастаабыт, "кыһыл буурба аттаахтар ньиригэрлээн" аатырбыт "Буурба-буулдэ дьылыгар" поэматыгар хойуйут талааннаах эдэр С.Р.Кулачиков – Эллэй отутус сыллар араланыыларыгар чуралчарлар педучилищеларын уонна салгы элтиир санаторийдарын тутууларын көрөн баран, "Алаас айы кураттаах Чуралчы буолуохтаах" диэбит уос номоҕор киирбит эпиграмматыгар быктарбыт ыра санаата олоххо киирдэ дуолбаат. XXI үйэни Чуралчы агро-оскуолаах, химияһаах, ийэйдээх, институттаах, нэһилиэк зайы орто оскуолалардаах, илиин-көрүү, культура, духовность, спорт утумнаахтык сайдар, саха аата аан дойдуга дуорааннаахтык ааттанар ситиһилинээн көрсүтүбүт.

Бүтүүн үерэгтээгийн 1930 с. сабаламмыта. Ол иининэ Тагта улуутун Бэрээйитигэр үерэгдэ суох, бизэ ололоох, ыдылах Максим Саабын эмдэй-сэмдэй улаатан эрэр үс уолатта-ыттан убайбыт Лэгэнтэй Хайахсытынэн (билигин Арылзэх), Ытык-Күөлгэ, Боробулга үөрэммитэ. Түөрт кылааһынан бүтэн дийэтэн көрбүгэ. 1933 с. сэлликтэн өлбүт абаһын оннугар тут-таак иитэр-аһатар үлэһиллнит буолан ийэбитигэр, кырдыаһас убайыгар көмөлөспүтэ. Уонугар сылдыар кыра убайым Бүөтүр (Бөтүрүөл диирбит) уонна мин сэттэлээх тойон бииргэ утуһа-быт. Биир кизтэ убайым Бөтүрүөл ытаата. Сага таһааран: "Үөрэттэрбэттэр", — дии-дии ныйкирэмчи ытаата. Мин эмиз ытаатым. Ийэбит эрэйдээх Дьэбдиз наһаа аһыһа, ааттаата: "Аҕабыт сөрсөн Тунаха малларыгар барыах буола ытар. Нэһиллэ да сырыттар, баран Маабыра сурдыа Ондуроһан учу-утал барахсаны кытта кэспэтэн эийгин үөрэтэриэх буолар", — диин үөртэ. Ити 1927 с. саас олунньуга этэ. Сарсаарда аҕабыт ыалдыа-малдыа түөрт бизрөстөлээх Тунахтаахха барда. Уол-баҕа учууталым сылдыан сэлликтээн учууталыттан уурайан олороктоор Ондуроһан бизэ-түөрт уолу үөрэтэргэ сабылэспит, кыра атинэн төлөбүргэ. Үөрүү бөҕө буоллубут. Убайым Бөтүрүөл дэгиттар кыһар этэ. Алааһын халдыматыгар кыһый-ан, буурдаан хээры ылан кэбистэ. Икки ый үөрэнэн ааһар, кы-нигэттэн көрөн суруйар буола. Учуутала бэргээн муус устарга уурайда, убайым мангайгы кылааһы бүтүрдэ. Күһүнүгэр иккис кылааһы бүтүрдэ. 1930 с. саас Ытык-Күөлтэн биир сыл Боро-булга көһөн түөрт кылааһы бүтүрэн, 1933 с. саас Чөркөөк ШКМ-ын бүтүрэр. Ити сыл күһүнүгэр Чурапчыга педтехникум (кэлин педучилище) аһыллар. Үөрүү бөһөнөн убайбин Бүөтүрү ийэбит, убайдар тэрийэн, ийигин ат төннөрөөччүһүн Чурапчы-га атаараллар. Аҕыах хонукка аһыыр өйүөлээх, туос оубургу мэхэмзэһигэ арыһаах, чараас утуйар таҕастаах убайбын ик-ки хонон Чурапчыга тизрэдбин. Ити курдук күһүн илдьэн, саас бас мыйгар дьизээр адалан, үс сыл убайбын таспытым. 1937 с. учуутал буолбут убайым, эмиз учуутал аттестатын ылыт би-ир дойдулаахтарым П.Н.Никифоров, В.Л.Сенькин уонна И.Ку-рсу бүтэрбит Д.Д.Матвеев — түөрт эдэр дьон кэминистриттан мин орус миннэн малларын сыһын, таҕастарын аҕалааччы буолубут.

1937 с. хүнүүдгэр ЧПУ-га аны мин кирибитим. Минигиттэн уонча сый балыс балтыбыт Устинья орто оскуола кинигиттэн учуутал институтун бүтэрэн, биолог-географ буолбута. Онук үөрэжэ суох Таатта Барзэийитин Саабыннартыттан убайбыным, балтыбыным олохлутун бүтүнүүтүн учуутал үлэтигэр аналтыбыт. Үһүөн холбоон 130 сый үлэлээтибит. Балтыбыт Мирнай Таас Үрэгэр олохсуйда. Мин үлэбин Сахырырга сабалаабытым. 53 сый үлэлээтим. Петр Максимович таайдарын, ийэтин пийлүүтүгэр Чөркөөхкө олорбута.

Училище ахылнабыттан улуунук, анимировалыктык Николай Осипович уонна Агафья Феоктистова үлээзэбиттэр. Үтүөдээх учуутал затын ылыгытара. 22-позбар сэттиги бүтөр-бит тулаах, редком чилиэнэ, Николай Сунтаар Кутанатыттан Өлөөхүмүс сатыы кэлэн, Иркутскайга педрабфака кирир. 1933 с. пединституту бүтээрэр. Таатта Мойуонатын Саппылати-гар 1907с. Агафья Феоктистова төрүүрүгэр ийэтэ өлөр. Сэгэх, үлгэйни эбэтэ Уолбаза иддэн интэр, үөрөттээрэр. Сэргэх, үлгэй-ник үөрэнэр кныс, кыргызтартан бастакы комсомол, 14-зофар саа тутан харабылга турар. Н.Д.Неустров салалатынан араас оруоллары толорор. 1925 с. дыахталлар бастакы съездэригэр П.А.Ойуунускайы истэр. Илин улуустарга дыахталлар хам-сааһыннарсын тэрийэр. Иркутскайга үөрөхкө ытыллар. 1934 с. пединституту бүтэрэн, кэргэнинизин Николай Осиповичтын сааһа аһыллан эрэр Чурапчы педтехникумуугар бастакы педа-гогтарынан аналлар. Бэстээхтин, Алабартан икки тэлиэглэ-пигтарынан аналлар. Бэстээхтин, Алабартан икки тэлиэглэ-пигтарынан аналлар. Бэстээхтин, Алабартан икки тэлиэглэ-пигтарынан аналлар.

Чурагчларыгар тийэллэр. Олорор дымз, учебник, кинигэ туох да суоҕа чааптааҕа. Уус, таксидермист, фотограф, сазыт Николай Осипович ааттаах үчүгэй биология кабинетэ элэриммитэ. Сатаан туһанара, чабылхай уруктоордара. Агафил Фекстистовна история кырдыгынан умсугутара. Чолпун Фейдөбуллээх кылгас тезис конспектары илиитинэн суруйан биэрэн конспектырга үөртэтэрэ. Патриот историк, географ учуутал патристическай иитини сүрүннээччи этэ. Уруктарыгар эрэ буолбакка, тус бэйэ үлүү холбоорун кэргэниинэн Николай Осиповичтын көрдөрбүттэрэ үгүс. "Сэри бастагы сылыгар Винокуроваҥар дымз кэргэниин биэр сырыыга тобус араас малы, итин тааһа, 16 кг ынах этин, фотоаппараты, сылабаары, тэлсүгүрийэҥи ону талынан 60 солк. Саҥа Дымлаабы бэлэҕи туттардылар" диян ЧПУ директора К.Д.Потанов илии баттааһынаах кэитинэти үөрэҕири музейыгар бэйэни харыс-сымаат үлүү сэһэ туолуҥа буолан сытар. Училище учууталара, студентара, бары коллектив "Советской Саха сирэ" танка координатын тутууга 13500 солк. харчыны хомуйан ытыыларыгар профессор комитетин председателэ А.Ф.Винокурова телеграммага илии баттаабыга бөкөстүтүн үйүтүлүбүтэ. Сэри иэр өмүгэр кыһалҕалаах студенткага көмөлөөһөлөрө. Винокурова туорт оболоро дьохун мал, дьон буолаулар. Владимир Николаевич — наука кандидата, ар сылыгар биология-география-ескэй факультет деканынан үлээбүтэ, хас да үөрэх поссоби-ларын автордара. Оҕо эрдэбүттэн "бэрэпиэссэр аныкылаах (уока билигин Түдэ халҕааыстыбатын академиятын профессор, сөдөх энтомолог, Саха сирингэр ураты туһалаах специалист, хас да монографиялар автордара. Аҕатын түйөгүн хатарыт Валентин Николаевич — улуу сазыт. Идэтинэн республикада сигнализация көмүскэлин олохтоһупт улуустарга күтүүлээх опытаах мээстэр. Наталья Николаевна Уолба элбэх оболох-наһын икитэ.

Сэрийн хэргийг ЧПУ директорын Федор Зиновьевич Самарин үлээхэвтэ. Кини Макаренко системын тутгубута, "Самарин элээхэвнэтигэр" элээх тутууну ышллыта.

1934 с. айналыбт педучилище Чурапчы уонна Таатта ыччатын 20 төгүл толору үөрэтэн, 10 төгүл кэзэхтэн үөрэтэн, 600 орто үөрэхтээх учууталлары бэлэмнээн, республикабытыгар норуот үөрэбрититин сайдытыгар өнөрбүт үлүөтэ-өнгөтө улахан. Училищебритин сэрии мининэ, сэрии сылларыгар уонна сэрии кэниннээбэ бастагы сылларга бүтэрбит үгүс Чурапчы уонна Таатта ыччата эдэр саастарыгар хоту Булун, Уус-Дьяаны, Аллаймах, Абын, Муума, Бимөөкөн, Томпо, Уус-Маайа, Уһа-Дьяаны, Саккырыр, Горнай оройуоннарыгар үлээрин сабалаабытара. Үгүстэрэ учууталынан, директорунаан үгүс саалааларыгар үлээбигитэрэ.

ЧПУ-га байсаннай-патриотической нигийн дэсүнээхтэй
ныталаара. Ага дайду сэрингийн офицера, затырбыт команди-
ра, Р.Х.Кривошапкин училище икис-үлүс курсу студенин-
гар Тойер Хайара, Уиндараайга атын да нэһиликтэргэ
күнгэ 70 - 90 км хаамылаах похоттары тэрийэрэ. Ыгы
Куулэз нацбайаннай оскуола үөрэнэччилэригэр кыранан хот-
торон кыйылыта аҕай, онтон бэйэтэ ол оскуолаба, салгы
сорууу үөрэмита.

Училищтан 100-тэн тахса киши сэрингэ кыттыбыта, 45-нэ, тейнубэктэртэ, 25-нэ хорсун-хоодумт холобуру кердере байобуй орденнарынэн нагарадалардыммыта. ЧПУ-ну биш бастакынан бүтүрбүт Н.Ф.Борисов икки байобуй орденнаа, геройдуу охтубута. Байобуй орденнаа эргиллибиттэр: Р.Х.Криовшалкин, Г.И.Попов. Мни төрдүс туймэхлилтэи (1941 сыллаабылар) икки буолан хоту анаалыпты. Чурапчыга уонна чугас оройуоннарга анаалыт уолаттар уонган аҕыстара сэрингэ кыттыбыттара. Кеша Петров, Гоша Дьяковский сэрингэ хонуулар охтубуттара. Ганя Ефимов "Кыһыл сулустаах", Петя Толстоухов "Албан Лат" орденнаа кэлбиттэрэ. Ол курдук үлэ-лазобиттэрэ. Гаврил Дмитриевич кэлин республикага иибэлииттэр обществоларын салайан нагарадалардаах. Петр Васильевич Черкешев народнай театры төрүттүбүтэ. Театр киинэтин сүтэр. Ураты талааннаах учуутал кыргытарбүт Варя Коженкина Чурапчыга хазыан талаана сэллик ыарыга сарбыллыбыта, сэрингэ ыар тынна олохтон эрдэ туораллыта Варя Бочо-нинана. Үөрэх туйгуна, стипендиатка этэ. Таян Данилова эмил-аалласыбыта.

Ылар хэмизэ Винокуровтар училище педколлективын, студентарын, бары үлэһиттарын куттары-сурдарын түпкүт үмүлүбүт үтүөлээхтэр. Николай Осипович уонна Агафья Феоктистовна эмиз уһуннук үлэлээбит Виктор Семенович Алексининьы САОСР осколотарын үтүөлээх үчүүстэлэн үрдүк аатыгар тикси

битээр. Республика үрдүкү советын депутаты А.Ф.Винокурова Чуралчыга бастагы этизстээх оскуоланы тутары, Дирингиз, Чарыоннга иккис орто оскуоланы атыры ситиспитэ.

Битиги ЧПУ-лар 1939 – 1942 сс. директордабыт Константин Дмитриевич Поталов улуу үтүгүн аатын кытта тэнгиз тууан, кэриэстээн ахтарыт. Ол түтүгүн бүгүгүн абаданчыга тизэрдэриб – кинизэх үөрэммит, кэс тылын ийбист дьон ыты испит. К.Д.Поталов (1906 – 1996 сс.) 22 саяастаар Дькуускайга педтехникуму бүтэрэн, 1931 – 1933 сс. Чуралны ШКМ-гар директордабыта, онтон Москвага В.И.Ленин аатынан пединституту бүтэрэн, ЧПУ директорунаан апаан кини базаты байытар, Москвадан библиотека толору комплексын ажалар кабинеттары тэрийэр, кадры бөгөргөтөр. Олобо суох репрессияттан учууталлары камүүсэлээн, Кытаанах, Таатта Чычымабын учууталларын сойуулааһыны аттестация комиссиясын председатели аатынан үлээн тохтоотторо.

1942 с. күн тутарга ирээс суобастаах коммунины К.Д.Поталовын сарниг анал самолетуны суналлык ялалар Урдук Кылзабын командование анал соруудын толоруохтаах, ас летчиктердээх, естөөх авиациятыгар солумар охсуун оңоруохтаах, кистэлэг истребительнэй авиация полкатыгар шифровальщик аэтыан кириэр, дынгинэн ол полк партком секретарынын ураты суолталаах сорууды толорор. Полк үстэ иккитэ 100 истребитель-летчиктер Советской Союз героя бу олбуттара. Кирилэри кылкырга кынаттаан аатарбыт, уруйду көрсүбүт партком секретэры К.Д.Поталов Сталинград көмүскээгин, Берлини үө. д. а. столицалары босхолоопун, кы айны ичин медаллардаага эрэ, полк ветераннара хомойон ах тыбыттара. Полк командованията кэмизэр сыналаабатаа хо молтолоох.

Сэрингтэн эргиллээт, Дюкуусхайдаабы педучилищеда директорынан, үрэх министрин солбуяаччынан айымнылаа үлэтин партия обкома өйөөбөтөбү. Фронтан Г.П.Башарин үүлүү классиктарбытын көмүскөбүтин ийин саха норуотун аатыттан бэр бастаан дыһуунаахтык махтанымта. Ону С.З.Борисов изэстээн, кырдыксыт патриоту, К.Д.Потаповы сүгүн үлэ дэһэстэбэ.

Чурапчы педучилищетыгар Н.О. уонна А.Ф.Винокуровтар, В.С.Алехин, А.И.Буриев, Ф.Г.Софронов, Т.А.Белозерова, М.И.Евсеев, Д.Д.Синицын, А.И.Жуков, Л.Н.Бархсанов, М.Г.Беляев, А.И.Андрисов, кэргэнин Пахомовтар курдук чахчы таланнаах интеллигенциябыт чулуу дыно бэйэлэрин идэлэригэр ууьубуттара. Номоххо кирибит А.С.Пушкин уэрэмми ыраактаагылар тэлэгэлэригэр аһыллыбыт лицейгэ маарынна табын. Ангардак бу училищега уэрэммиттэртэн биллиилээх суруйааччылар Г.И.Макаров — Дьун Дагылы, В.С.Соловьев — Болот Боотур, И.Е.Федосеев — Доосо, С.Ф.Софронов — А.С.Бродников, Б.Н.Попов (Барылган), В.С.Яковлев — Далан С.Р.Данилов, үгүс учуонайдар Д.С.Макаров, А.А.Макаров, Н.Д.Дьячковай, В.С.Луковцев, М.А.Черсова, Н.Н.Неустров, М.Д.Гермогенев, Б.Н.Попов, В.С.Яковлев, В.В.Пинигин, К.Ф.Федоров үүнэн тахсыбыттар. Училищега улаһи сылдыа учуонай буолбута профессор Ф.Г.Софронов. Кинилэри солбуйан эдэр учуонайдар тахсыбыттара.

Чураачы Ээзбит саха дүхүбүһүн культуратын биллэр хөстөр биһигэ буолла. Улуу тренер Д.П.Коркин хойтойдор мантан куорсун аанынан аан дойдуга спордуга хороллор аартыктарын солеммүтара – саханы улуу тустуук,мындыр дубатчы,омум быһытынан астырдыбытара. Тэя сиргэр бастагы институт манна баар. Манна баар Коркин музей-дьиэте.

Саха тыатын сиригэр Бүлүү кэнниттэн иккис Чуралчы педучилищета үрдүк интеллектуальнай, духовнай культура уйат буолбута, Бостуруксай улус суду үтүө үгэстэрин салгыны сайыннарыт умуллубат улахан үтүөлээх: уон икки үчүөнай, икки академик, адыс-суруйааччы, олох истаригэр Дьуон Данылы И.Е.Федосеев – Дросо, народнай суруйааччылар Болот Бостурук Далан.

Мин убаймын, М.А.Черосовы уулуйбут учуугаллын, Таатба Кыймы ыһырын халсабайга чемпионуруун, Петр Максимовичтын учуул Савиннар династияларын Таатба, Чурайчыга, Дюкусыкайга, Гернейга төртүтэтибт. Убайм хо сизээрэ, мин уолаттарым, кийимити, икхи сизним, кыһыла үс оюлоро урдук үөрхтээхтэр, музыка, ырыа куттаахтар. Уолдун Роман сэтэ тагул "Хотугу суус" лауреата буолбут ансамбли далайар.

Р.САВВИН, РФ үөрэжирийн туйгуна
улуус Бочуотгаах гражданина

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Убаастабыллаах Калиталина Васильевна!

Эйгини "Маарыкчаан" потреббщество бырабыланын-
нылын, профкомун адыттан күн сымдыгын көрдүтүн, айды
сирингэр калбитин 50 сылын бэлгилер кэрэ-бэлгэ күнгүрсөн
итимтик-истинник эбэрдэлиибит!

Баарабыт эйнэчэ чэгээн-чэгдик доруубуйаны, үгүс
үөрүүнү, сайдам сайагас санааны, үлгүр өссө үрдүк
ситимилери, инникчэ эрэ дүлүлөр убаастаат эрчим!

Эбэрдэни кытары "Маарыкчаан" ПО
бырабыланынната, профкома.

БОЛҔОЙУН!
БОЛҔОЙУН!

Бийыл дьылы батыла сир ала хойутаан буарынан,
Арымлааха моонньобуну үргээтин атырдых бийн 20 күнүттэн
көңүлүлэнэр. Бийилыбыт кэм иннинэ үргээбиттэр
ыстарааптаналлар.

Олохтоох дьаһалта.

xxx

Моонньобуну хомуйуу Кытаанах нэһилигэр атырдых бийн
18 күнүттэн сааланар. Усунуос хас бирдии киһиттэн 50-нүү
солкуобай. Харчы олохтоох дьаһалта контуоратыгар анал
дэстабырыаннаах дьонго төлөнөр. Төлөөбүттүргэ анал талон
бариллэр. Этилибик болдох иннинэ талона суох хомуйбуттар
ыстарааптаналлар.

Олохтоох дьаһалта.

БИЛДЭРИИЛЭР

Чурапчытабы ис дьылаа отделин Николай Николаевич
аатыгар бариллибит 14 МР сериялаах 266435 №-дээх ТС регистра-
циялаахын сибидистэнсистибиэ, 14 АМ сериялаах 980739 №-дээх
водительскай дэстабырыанна, 14 КС сериялаах 679217 №-дээх
быхаста көңүл сүлүттэринин дингэ суоһунан абылланаллар.

xxx

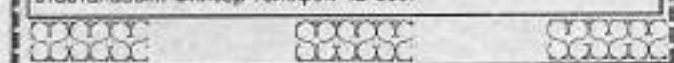
Хара дьуһуннаах кумааһыныкка үгүлүбүт суоллар праватын,
техническай средство докумуонун уонна пенсионнай киникскай
булбуттар. Төлөй Дирингэр Смирников Семен Васильевичка 27-367
№-гэ телефоннуругуттар. Үгүс сайагуст маннааланар.

xxx

4-с рынокка бытовоей техника араас көрүгэ кириэр.
"Сахаэвир" фирма ювелирной оҥоһуктарын атыллар. "Минский"
мотоциклы атылаһыан баалаахтартан сайаалка хомуйабыт.
Билсэр адырыс: 4-с рынок, Держинский аатынан уул. 17-с №-рэ.

АТЫЛЫБЫ

Суһаллык 2002 сыллааха оҥоһуллубут УАЗ
микровэобуһу. "В" категориялаах, туруга олус үчүгэй.
Сыаната кэпсэтинэн. Сороһун кэтэһэбин эбэтэр эккэ
атасталабын. Билсэр телефон 42-080.

Күн сирин көрдөрбүт күн-күбэй ийэбит, тапталлаах эбэбит, хос
эбэбит, эдэһийбит, үлэ, тыыл ветерана, Соловьев нэһилиэгин
олохтооһо

ИВАНОВА – ХОМПОДОВА Вера Николаевна

бу дьыл атырдых бийн 8 күнүгэр олохтон туорабытын дирингик
курутууан туран, бары аймактарыгар, биригэ үлэһэбит, алтыһыт
дөбөттөрүгэр, үлэһиннээхтэригэр иһитиннэрэбит.

Кыһа Елена, уола Тимофей,
күтүөтэ, сизиннэрэ, хос сизинэ.

Кутурбаннарын тиздэллэр:

– Тыыл, үлэ ветерана Иванова – Хомподова Вера Николаевна
өлбүтүнэн оҕолоругар, күтүөтүгэр, сизиннэригэр, хос сизингэр, чугас
аймактарыгар Соловьев нэһилиэгин дьаһалтата, кырдыабаатар
түмүсүтэрэ.

– Убаастабыллаах кырдыагас үлэһиттэрэ, үлэ, тыыл ветерана
Иванова – Хомподова Вера Николаевна өлбүтүнэн кыһыгар,
уолугар, күтүөтүгэр, сизиннэригэр, аймактарыгар Соловьев
нэһилиэгин участкавай билиһинатин коллектива.

– Күндү ийэлэрэ Вера Николаевна олохтон туорабытынан
кыһыгар Еленага, күтүөттэригэр Семенга, уолугар Тимофейга,
сизиннэригэр, хос сизингэр аһыларын тэһгэ үлэһтэн туран,
аймактара Собакиннар, Захаровтар, бары Хомподовтар,
Ефремовтар.

– Ытыктыыр кырдыагас эдэһийдэрэ, тыыл, үлэ ветерана Вера
Николаевна күн сириттэн барытынан кыһыгар, уолугар,
күтүөтүгэр, сизиннэригэр М.Д.Хомподова, киин оҕолоро,
кииниттэрэ, күтүөттэрэ, сизиннэрэ, хос сизиннэрэ.

МИЧУКИЛЭЭН
МИЧЭЭРДЭРЭ

Бийыл көлө-илии эвентугар киирэммит, икки улахан киһи
салалаларынан кэбиһингэ сыдыабыт. Күтүөрү, эппит бүтэн,
сөп буола-буола куобахтаан сибидэй эти сибит. Биир күн
эмиз түөртүгэр аһылык кэнииттэн алаастар быыстарыгар кую-
бахтыыр буоллубут. Куобах мөңгөзэ буолан, биридэ-иккигэ ха-
амтаһына сөп буоларбытын өлөрөрбүт. Бүгүн субалогон, ба-
лаһыанна дьон сир халдыаһы өттүнэн хамаарга быһаарды-
быт.

Аһыах киһи холугар күнэ тыа буолан, батара өттүнэн ба-
ран бараммит утары, нөһүө өттүнэн эргийсн кэллэхпитинэ сөп
буолары бултууһуһу дьибит.

Ньукулайыт саҕалааччы, Ыстапаан үлэ кытынан барар
буолла. Бийигини икки ардыларыгар түрүбүтүнэн иннибит дьэки
бардыбыт.

Мин Ыстапаан таһыгар үлэ сыдыабын. Саалар сыйа

ПАПАХА

тыаһаан бардылар, иннибитигэр эмиз ытар тыас иһиллэр.
"Хайдах итиннэ тийсн хааллылар?" – дии санаан, тутуһан иһэр
киһиһин хаһытаан баарын билгил. Ыстапааным дьэки
сыгарылан, чугаһан, үлэ дьэки баран иһэн арай иннибитиг-
р. Ыстапаан туһаһытынан, утары киһи иһэрин көрдүм. Ыс-
тапаан хамсаабака, чуумпуран киһини кэтэһэн турар. Мин хай-
дах эрэ ити киһини атыгыры көрөн тохтоотум, муода баҕайы
кытаран көстөр хөрөөр бөргөһүттэн. Онтон, анараа киһи чу-
гаһабытыгар, Ыстапааным:

– Тохтоо, тутуһунуһу! Кэл бэттэх! – диин тобу барбат дуо.

– А-аа? – анараа киһи, эмиз оһула оһото, соһуан эмиз-
кэ хаһытаата, олус түргэнник эргичик сыммытыгар хорууһа
онугар туран хаалла, сирэйэ Ыстапаан дьэки буолла:

– Уолаттар, тутуһуһулар бааллар куотугу! – диит, бийигит-
тэн уңа дьэки ыстанан ойуур быһытыгар тилер гына. Иннэ гы-
нарын кытта бийигиттэн куотар тыас – от-мас өрө барчаланна
түстэ. Бийиги, куотуабыт дьон быһыларынан, Ыстапааным
куолаһытын сонотон, сөҕ баҕайытык араас куолаһынан:

– Тутуу, тутуу, браконьердары тутуу! – диин үөлүгэ да
үөлүгэ буолубут.

Аны бу бийиги хаһытытын хамаандабыт ортоугар сыды-
ар кыра дөһүгү Костыбыт истибит уонна:

– Бу алдыраһый! Тутуһуһулар кэлбиттэр, тутан эрэллэр ку-
отугу! – диит хаһас, саҕах дьэки сүрбүт. Киниттэн алаара ту-
рар дьоммут бары элэс гынан хааллылар, эмиз баһаам тыас-
уус баҕа буолла. Сотору икки өттүбүт чуумпур түстэ. Дьомму-
тун ыгыран көрдүбүт, эппиттэ сух, Экирэтэ бардыбыт. Тьа-
тан тахсыбыллыт, төрдүө хаалыбыллыт, атыттарбыт алаас орто-
угар уөмөхтэһэ сыдыаллар.

– Уолаттар, тохтоон, бу бийиги! – диин хаһытаат дьоммут
дьэки барыгытты, ханна баары, өссө тэбикһирэн, үргүбүт
сылгы курдук куота турдулар.

– Хайдах буоллубут, тохтоон! – диин көрөбүт. Суох, адыс
өйдөрүттэн тахсыбыт курдук куоталлар. Иккис алаастыгыгар
нэһилиэ тохтоотубут.

– Хайа, хайдах буола сыдыабыт? – диин сэрээн ыйта-
быт. Онуоха Ыстапаан бөргөһүтүн – паһаһык ыйан
көрдөрөллөр. Бу бөргөһүтү санга көрөн, туох муода бөргөһүлэ-
эһий диин куоплуттар. Сыйа уоскуйан, ким-хайдах туттан-хап-
тан куоплутун, ким туох дьэбитин үтүктэн, көрдөрөн быарбыт
чалдылар дьэки куоплуттэ. Ордук Ньукулайы онорон көрө-көрө
элэктээбит. Доруубай баҕайы киһи уһун чорботурунунан чор-
ботон баран, бухатын иннэлэригэр сүрэн мөһөйөн иһэн этэр
үһү:

– Кытаатын, уолаттар, туталлар эрэ хаарман саам барар!
Ити муода бөргөһүлээх киһи дьоммутун туттут быһылаах...

Кутуһуһуһу Ыстапааным да билбэт буолбут.

Дьэ, итинник куттаан, куттанан хаарыан куобахтаах тыага
кыйан бултаабаахпыт.

Томпо улуһун байыаннай комиссариатын 2-с отделе-

ниетин начальнига, прапорщик

ВИНОКУРОВ Гаврил Гаврильевич

эдэр сааһыгар соһучу олохтон туорабытынан кэргэнигэр
Винокурова Варвара Константиновнага, убайыгар "Айант"
бөлөх салайааччыта Винокуров Пантелеймон
Гаврильевичка, Орто Халымага биригэ төрөөбүттэригэр,
Чурапчыга олорор аймактарыгар, аҕа кыһыныгар, хоту
көһөрүлүү кыттылааһар Федоров Константин
Константиновичка дириг кутурбаммын тиздэлбит.

Хаандыгартан военкомат коллектива, капитан
Е. Г. Алексеев, Оконешиниковтар дьэ
кэргэттэрэ.

Кутурбаннарын тиздэллэр:

– Тапталлаах кэргэнэ, бырааттар Гаврил Гаврильевич
соһучу күн сириттэн барытынан кэргэнигэр Варвара Кон-
стантиновнага, күтүөттэригэр Пантелеймон Гаврильевич,
кыһытыгар Людмила Васильевна Винокуровтарга ийэлэрэ
К. С. Захарова, Ытык Куөлтөн Алексеевтар дьэ кэргэттэрэ.

– Гаврил Гаврильевич олохтон туорабытынан кэргэни-
гар Варвара Константиновнага, күтүөттэригэр Пантелеймон
Гаврильевич, балтыларыгар Людмила Васильевна Виноку-
ровтарга Городецкайдар, Кривоногорищниковтар дьэ кэргэт-
тэрэ.

Күндү тапталлаах кэргэним, ийэлэбит, эбэбит Чакыр
нэһилиэгин олохтооһо, РФ үөрэҕиритин туйгуна, үрдүк
категориялаах педагог-интэһичи

ЕРЕМЕЕВА Вера Семеновна

бу дьыл атырдых бийн 8 күнүгэр ыарахан ыарыттан олохтон
туорабытын бары аймактарыгар, билсэр дьонугар диригтик
курутууан туран иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, уолаттара, кийинтэ, сизиннэрэ.

Кутурбаннарын тиздэллэр:

– Чакыр нэһилиэгин олохтооһо, РФ үөрэҕиритин туйгуна,
өр сылларга олохтоох үһүяһиҥа үгүс суоһастаахтык үлэһэбит
Вера Семеновна Еремеева үһүн ыарахан ыарыттан күн
сириттэн барытынан кэргэнигэр Егор Константинович
Еремеева, уолаттарыгар Костяга, Сеняга, кийинитигэр Аленага,
сизиннэригэр, улахан эдэһийдэригэр Анастасия Семеновнага
уонна бары аймактарыгар Чакыр нэһилиэгин дьаһалтата.

– Күндүтүк саныыр, ытыктыыр киһиһит, коллегабыт, РФ
үөрэҕиритин туйгуна, үрдүк категориялаах интэһичи, 20 сыл
устата Чакыр "Күнчээ" үһүяһыгар ыараханнары үгүс-
кэрэҕэ үһүяһин үрдүк таһаарылаахтык, айымнылаахтык
үлэһэбит, айылҕаттан талааннаах методист, педагог Вера
Семеновна Еремеева олохтон туорабытынан кэргэнигэр улуус
Мунһабын депутатыгар Егор Константинович Еремеева,
уолаттарыгар Константинга, Семенга, кийинитигэр Аленага,
сизиннэригэр, биригэ төрөөбүттэригэр Анастасия Семеновна,
Александр Семенович Лыткиннарга, Федора Семеновна
Корюновага, иннэлэр дьэ кэргэттэригэр "Күнчээ" үһүяһин
коллектива.

– РФ үөрэҕиритин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана
Вера Семеновна Еремеева үһүн ыарахан ыарыттан күн
сириттэн барытынан кэргэнигэр, улуус Мунһабын
депутатыгар Егор Константинович Еремеева, оҕолоругар,
кийинитигэр, сизиннэригэр, бары аймактарыгар Чакыр орто
оскуолаһын коллектива.

– Тапталлаах кэргэнэ, педагогическай үлэ ветерана Вера
Семеновна Еремеева олохтон туорабытынан "Маарыкчаан" ПО
үлэһитэ Еремеев Егор Константиновичка "Маарыкчаан" ПО
бырабыланынната, профкома.

– Тапталлаах кэргэнэ, ийэлэрэ, эбэлэрэ Вера Семеновна
күн сириттэн барытынан истинник саныыр таһаарыһытыгар
Егор Константиновичка, уолаттарыгар Константинга, Семенга,
иннэлэр дьэ кэргэттэригэр, аймактарыгар Хайахсыттан,
Чурапчытан таһаарыстара Олоһовтар, Кондратьевтар,
Павловтар, Поповтар дьэ кэргэттэрэ.

– Таптыыр, убаастыыр күндү кийиниттэ, сангастыт Ньурба
Маалыкайтан төрүттээх, Чакыр нэһилиэгин олохтооһо Вера
Семеновна Еремеева олохтон туорабытынан диригтик
курутууан, аһыан туран биригэ үлэһэбит таһаарыстарыгар,
дүөгэлэригэр, аймактарыгар Еремеевтар, Седаницевтар,
Неустроевтар дьэ кэргэттэрэ.

– Күндү дүөгөм, үгүлээх дьэ кэргэн тапталлаах ийэлэ,
эбэтэ Вера Семеновна Еремеева (Лыткина) күн сириттэн
барытынан кэргэнигэр, улуус Мунһабын депутатыгар Егор
Константинович Еремеева, уолаттарыгар Семениккэ,
Константинига кийинитигэр Аленага, сизиннэригэр Аленага,
Диняга, ыарылаһыт эдэһийигэр Анастасия Семеновнага,
биригэ төрөөбүттэригэр, чугас аймактарыгар Екатерина
Заварова.

– Тапталлаах кэргэнэ, ийэлэрэ Вера Семеновна өлбүтүнэн
убаастыыр, ытыктыыр бырааллытыгар, убайытыгар Егор
Константиновичка, оҕолоругар Костяга, Сизинчиккэ,
кийинитигэр Аленага, сизиннэригэр, кийиниттэ эдэһийигэр
Анастасия Семеновна Лыткинага, балта Федора Семеновна
дьэ кэргэнигэр, быраатыгар Александр Семенович дьэ
кэргэнигэр кырдыагас саҕастара Мария Константиновна,
Алексей, Анна, Софрон, Тамара, Василий, Агафья, Владимир,
Ульяна Михайловтар, Александра Прокопьева уонна кийинлэр
дьэ кэргэттэрэ.

– Истинник саныыр, өр сылларга Чакыр үһүяһыгар
биригэ үлэһэбит дүөгэбит, РФ үөрэҕиритин туйгуна Вера
Семеновна ыарахан ыарыттан бийиги кэксэбиттэн
туорабытынан кэргэнигэр Егор Константиновичка,
уолаттарыгар Костяга, Сеняга, кийинитигэр Аленага,
сизиннэригэр уонна бары аймактарыгар Саргылана, Татьяна,
Ольга, Джемма, Прасковья, Маруся уонна кийинлэр дьэ
кэргэттэрэ.

– Биригэ аһыһан үлэһэбит коллегабыт, РФ үөрэҕиритин
туйгуна Вера Семеновна ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн
кэргэнигэр Егор Константиновичка, оҕолоругар, сизиннэригэр,
эдэһийдэригэр Варвара Константиновнага Хадаар КМО
түмүсүтэ.

– Убаастабыллаах асытателыбыт Вера Семеновна күн
сириттэн барытынан кэргэнигэр Егор Константиновичка,
оҕолоругар, кийинитигэр, сизиннэригэр, аймактарыгар Чакыртан
Илья, Коля, Айаал, Саһаа Егоровтар уонна кийинлэр
төрөппүттэрэ.

– Тапталлаах кэргэнэ, ийэлэрэ, эбэлэрэ Вера Семеновна
олохтон туорабытынан кэргэнигэр Егор Константиновичка,
оҕолоругар, кийинитигэр, сизиннэригэр, аймактарыгар "Сардаҥа"
түөлбэ олохтоохторо.

– Вера Семеновна үһүн ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн
кэргэнигэр Егор Константиновичка, уолаттарыгар Костяга,
Сеняга, кийинитигэр Аленага, сизиннэригэр Кытаанахтан,
Дьукуускайтан Владимиревтар, Диригтан Е. Г. Кожурова, А. А.
Тимофеев, кийинлэр оҕолоро.

– Вера Семеновна үһүн ыарахан ыарыттан олохтон
туорабытынан кэргэнигэр Егор Константиновичка,
уолаттарыгар Костяга, Сеняга Хайахсыттан Федоровтар,
Алексеевтар.

Редактор э.т. А.М. СЛЕПЦОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРЫЫТ:
редактор – 41-332, отделлар – 41-265.
E-mail: Osaoloh@churap.sakha.ru

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, Чурапчы улуһун "Саҥа олох"
редакционнай-издательскай холбоһук государственной учреждение. Маассабай
информация средстволарын туһунан РФ Сохуоннарын тутуһууу контуруоллугуур
уонна регистрациялар РФ бачаахка СР региональной управлениетыгар 2003 с.
бэс бийн 20 күнүгэр регистрациалаһыт нүөмэрэ – ПИ №19-0423.

"Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук ГУ. Офсетнай бэчээт.
Сакһаһын № 96. Тираж 1995. 09. 08. 2004 с. бачаахка барыһынна.
Хаһыат нэдиэлэһэ үстэ: оптуоруунукукка, чэппизгэ уонна субуотата таһар.

Автор суругар этилэр санаа
редакцион позициятыгар мэлдэн сөп түбэһэр
буолбатах. Сурукка иһиллэр чахчылар
кырдыктаахтарыгар эппиэтинэһин
автор тус бэйэтэ сүгэр.